

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ АНТРОПОМЕТРИЧНИХ ПАРАМЕТРІВ ЮНАКІВ-КУРСАНТІВ В УМОВАХ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ

Андрійчук В.М., асистент, к.мед.н.

Науковий керівник - д.мед.н., проф. Гумінський Ю. Й.

*Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова,
кафедра анатомії людини*

Сукупність різноманітних елементів середовища, що впливає на організм, становлять екзогенні чинники: природні, екологічні та суспільно-економічні. Серед екзогенних чинників особливе місце займає режим дня та спосіб харчування, руховий режим, емоційні навантаження. Вказані екзогенні чинники, разом з іншими, є складовими навчально-виховного процесу. Навчально-виховний процес - система організації навчально-виховної, навчально-виробничої діяльності, визначеної навчальними, науковими, виховними планами (уроки, лекції, лабораторні заняття, час відпочинку між заняттями, навчальна практика, виробнича практика, науково-дослідні роботи, екскурсії, спортивні змагання, перевезення чи переходи до місця проведення заходів тощо). До моменту вступу до вищого навчального закладу більшість юнаків та дівчат досягають певного ступеня фізичної зрілості. Однак фізичний та психічний розвиток триває. Процес розвитку проходить низку послідовних стадій, кожна з яких характеризується своїми рисами, структурою психічної діяльності, особливостями зв'язків психічних процесів та якостей особистостей, її взаємин з довкіллям. Період навчання у вищих навчальних закладах - це важливий період соціалізації людини. Юнацький вік можна характеризувати як усталено концептуальну соціалізацію, коли формуються усталені властивості особистості. При цьому засвоюються як норми відносин між людьми, так і професійно-трудові вміння і навички. У подальшому людина вже не лише засвоює соціальний досвід, а й відтворює його шляхом активного впливу на середовище через свою діяльність. Студенти молодших курсів різні за віком, розвитком, досвідом, індивідуальними особливостями, а керувати процесом формування майбутніх спеціалістів без знання та врахування їхніх особливостей не можливо. В сучасний період відсутні роботи, в яких би визначались особливості змін антропометричних параметрів в умовах навчально-виховного процесу.

Експериментальні дослідження виконували на базі Вінницького вищого професійного училища цивільного захисту. Проведено лонгitudінальне (на I, II, III роках навчання) антропометричне дослідження 87 юнаків-курсантів та проаналізовано особливості змін параметрів під впливом навчально-виховного процесу протягом трирічного періоду. Визначення антропометричних показників проводили за методикою В.В. Бунака і містило в собі визначення тотальних (довжини і маси тіла) та парціальних розмірів – 15 охватних, 10 поперечних, 7 повздовжніх і 8 товщини шкірно-жирових складок. При порівнянні річної зміни антропометричних параметрів у курсантів на I, II та III роках навчання виявлені достовірні відмінності 25 із 42 (59,52%) розмірів. Серед достовірних змін повздовжніх та поперечних розмірів виявлено виключно приріст відповідних параметрів, причому приріст на I році навчання завжди більший, ніж на II. Серед достовірних змін охватних розмірів виявлено приріст більшості параметрів (периметру грудної клітки у спокої, на вдиху, на видиху), периметру плеча, передпліччя, кисті, стегна, в/3 гомілки, підйому стопи периметру), тоді як достовірні зміни периметрів таза і живота виявилась від'ємною – спостерігається зменшення даних параметрів, а приріст та зменшення охватних розмірів на I році навчання завжди більші, ніж на II. Серед достовірних змін товщини шкірно-жирової складки виявлено виключно зменшення відповідних параметрів, причому зменшення товщини шкірно-жирової складки на I році навчання завжди більше, ніж на II.

Вперше на території України були проведені лонгitudінальні дослідження (на I, II, III роках навчання), завдяки яким встановлено відмінності річної зміни антропометричних параметрів, юнаків-курсантів. Проведено кількісне порівняння відмінностей вищевказаних показників, встановлено взаємний зв'язок та вплив антропометричних параметрів та навчально-виховного процесу.